

פקודת התעבורה *

פרק ראשון: מבוא

הגדרות

1. בפקודה זו –

“בעל”, לענין רכב שיש עליו הסכם שכירות או הסכם של מִקְח־אגב־שכירות – האדם המזוּיָק ברכב מכוח ההסכם;
 “דרך” – לרבות כל מסילה, דרך, רחוב, סמטה, ככר, מעבר, גֶּשֶׁר או מקום פתוח שיש לציבור זכות לעבור בהם;
 “רכב” – רכב הנע בכוח מיכני או הנגרר על ידי רכב כזה או על ידי בהמה, וכן מכונה או מִיתָקֵן הנעים או הנגררים כאמור, לרבות אופניים ותלת־אופן, ולמעט רכב ששר התחבורה פטר אותו בצו מהוראות פקודה זו כולן או מקצתן;
 “רכב מגועי” – רכב המונע בכוח מיכני מכל צורה שהיא, ולרבות אופנוע עם רכב צדי או עם גרור או בלעדיהם, תלת־אופנוע וכן אופניים או תלת־אופן עם מגוע־עזר, אך למעט רכב הנגרר על ידי רכב מגועי;
 “רכב מסחרי” – רכב המשמש, או המיועד לשמש, להובלת משא, בין בשכר ובין בקשר לעסק או למסחרו של בעל הרכב;
 “רכב עבודה” – רכב שצויד עבודה מורכב עליו באופן קבוע, או שמבנהו עשוי לביצוע עבודה, ואינו מיועד להובלת משא או להסעת נוסעים;
 “רכב ציבורי” – רכב המשמש, או המיועד לשמש, להסעת נוסעים בשכר;
 “רכב פרטי” – רכב שאיננו רכב ציבורי ולא רכב מסחרי;
 “עבירת קנס” – עבירה על פקודה זו או על תקנה; לרבות חוק־עזר, שהותקנה לפיה ואשר שר התחבורה, בהסכמת שר המשפטים, הכריז עליה בצו שפורסם ברשומות, שהיא עבירת קנס;
 “עבירת תעבורה” – עבירה על פקודה זו ועל התקנות, לרבות חוקי העזר שהותקנו לפיה; “עגלה” – רכב הנגרר על ידי בהמה;
 “עֲרֹבָה” – ערובה לביטוח סיכוני צד שלישי הנובעים מן השימוש ברכב מגועי כשהיא עשויה לפי כל הדרישות של פקודת ביטוח כלי רכב מגועיים (סיכוני צד שלישי), 1947;
 “פוליסה” – פוליסה לביטוח סיכוני צד שלישי הנובעים מן השימוש ברכב מגועי כשהיא עשויה לפי כל הדרישות של פקודת ביטוח כלי רכב מגועיים (סיכוני צד שלישי), 1947, ולרבות הודעת כיסוי;
 “נְיָשׁוֹת הרישוי” – המפקח על התעבורה או אדם שהמפקח אצל לו, בהודעה ברשומות, מסמכויותיו כרשות הרישוי, לכל שטח המדינה או לחלק ממנו;
 “תעודת ביטוח” ו“תעודת ערובה” – כמשמעותן בפקודת ביטוח כלי רכב מגועיים (סיכוני צד שלישי), 1947.

פרק שני: רישוי ורישום

סימן א': רישיון רכב ורישום רכב

2. לא ינהג אדם רכב ולא ירשה לאחר לנהוג רכב שברשותו, אלא אם ברשם הרכב בהתאם להוראות פקודה זו ויש עליו רישיון רכב תָּקֵן שניתן לפי הפקודה; ובלבד שלא יהיה בעל רכב אחראי לפי סעיף זה על נהיגת רכבו על ידי אדם אחר, אם הוכיח שנקט כל האמצעים הסבירים כדי שאותו אדם לא יוכל לנהוג ברכב.

* חוקי א"י, כרך ב, פרק קכ"ה, עמ' 1271; ע"ר 1937, תוס' 1 מס' 660, עמ' 1; ע"ר 1941, תוס' 1 מס' 1097, עמ' 32; ע"ר 1944, תוס' 1 מס' 1324, עמ' 27; ע"ר 1945, תוס' 1 מס' 1436, עמ' 116; ע"ר 1947, תוס' 1 מס' 1568, עמ' 60; ע"ר תש"ט, תוס' א' מס' 33, עמ' 51; ע"ר תש"ט, תוס' א' מס' 42, עמ' 109; ס"ח 119, תשי"ג, עמ' 42; ס"ח 252, תשי"ח, עמ' 123; ס"ח 337, תשכ"א, עמ' 94.
 1 ע"ר 1947, תוס' 1 מס' 1568, עמ' 41.

3. (א) רשיון רכב או חידושו יהיה לתקופה שנקבעה בתקנות ובלבד שלא תעלה על שנה אחת; לרכב עבודה, לטרקטור, לאופניים עם מנוע-עזר או לרכב שלפי מבנהו אין מהירותו עולה על ארבעים וחמישה קילומטר לשעה, מותר ליתן או לחדש את הרשיון לתקופה שנקבעה בתקנות ושלא תעלה על שתי שנים.

(ב) בחידוש רשיון רכב יתחיל תקפו של הרשיון המחודש מהיום האחרון לתקופת תקפו הקודמת.

(ג) בעד רשיון רכב או חידושו תשולם האגרה שנקבעה בתקנות.

4. שר התחבורה רשאי, בתקנות, לקבוע הוראות המסדירות מתן רשיון רכב, חידושו, העברתו, צורתו, כללי החזקתו ותנאיו, לרכות תנאים בדבר הגבלת השימוש ברכב.

5. על אף האמור בסעיף 2, בעל רכב או מחזיקו, שאיננו פטור מחובת רשיון רכב או מאגרת רשיון, ולא קיבל רשיון רכב לתקופה פלונית, ישלם תשלום חובה לרשות הרישוי בשיעור האגרה שהיה עליו לשלם בעד הרשיון, או חידושו, לאותה תקופה.

6. בעל רכב המבקש רשיון רכב, חייב עם הגשת הבקשה, לרשום את הרכב בלשכת רשות הרישוי שבמחוז מושבו או שבמקום עסקו, וזאת אם פוטר מהוראות פקודה זו בדבר רישוי ורישום.

7. (א) רשות הרישוי תייחד לכל רכב הרשום אצלה מספר ותו המציינים את מספר הרישום ואת המחוז שבו נרשם.

(ב) תו הרישום יודבק אל הרכב, או אל כל רכב אחר הנגרר על ידיו, או אל זה ואל זה, הכל כפי שנקבע.

8. בעד רישום רכב תשולם האגרה שנקבעה.

9. על אף האמור בסעיף 7 (א) רשאית רשות הרישוי, לאחר ששולמה האגרה שנקבעה, לייחד ליצרן או לסוחר של כלי רכב מנועיים תו-סוחר כללי שמותר להשתמש בו, בדרך שנקבעה, לכל רכב הנמצא במבחן לאחר ייצורו או לאחר ייבואו או במבחן על ידי המתעתד לקנותו.

סימן ב': רשיון נהיגה

10. (א) לא ינהג אדם רכב מנועי אלא אם הוא בעל רשיון נהיגה תקף לרכב מאותו סוג, שניתן על פי פקודה זו, ולא ינהג אדם אלא בהתאם לתנאי הרשיון וזאת אם פוטר מחובת רשיון נהיגה ובמידה שפוטר.

(ב) בעל רכב ומי שהשליטה על הרכב בידו לא ירשה לנהוג ברכב למי שאינו רשאי לפי סעיף קטן (א) לנהוג בו, ובלבד שלא יהיה בעל רכב או מי שהשליטה על הרכב בידו, אחראי בעד נהיגתו על ידי אדם שאינו רשאי לנהוג בו, אם הוכיח שנקט בכל האמצעים הסבירים כדי שאותו אדם לא יוכל לנהוג ברכב.

(ג) לענין סעיף זה, אין נפקא מינה אם הרכב רשום בארץ או בחוץ-לארץ.

11. רשות הרישוי רשאית ליתן רשיון לפי סימן זה, אם שוכנעה שמבקש הרשיון כשיר לנהוג ברכב שעליו הוגשה הבקשה ואיננו פסול לפי הוראות פקודה זו ושילם את האגרה שנקבעה.

12. לא יינתן רשיון נהיגה לאדם שלא מלאו לו שמונה עשרה שנה, אלא ששר התחבורה רשאי בתקנות, להתיר, בתנאים או ללא תנאי, ליתן רשיון נהיגה בסוגים מסויימים של כלי רכב מנועיים למי שמלאו לו שש עשרה שנה; נתעורר ספק לגבי הגיל, רשות הרישוי היא המחליטה.

13. שר התחבורה יקבע בתקנות הוראות המסדירות מתן רשיון נהיגה, חידושו, צורתו, תנאיו ותקופת תקפו.

סימן ג': רשיון רכב ציבורי

רשיונות לכלי
רכב ציבוריים

14. רשות הרישוי רשאית ליתן או לחדש בכל מחזור רשיונות לכלי רכב ציבוריים או רשיונות נהיגה בהם באותו מחזור, וכל עוד לא קבע שר התחבורה הוראה אחרת בתקנות לפי סעיף 71, רשאית היא, לאחר התייעצות עם העירייה או עם המועצה המקומית הנוגעת בדבר, להגביל את מספר הרשיונות בכל מחזור למספר שהוא מתאים לפי שיקול דעתה.

סימן ד': רשיון הוראה

בתי ספר לנהיגה

15. לא יחזיק אדם ולא ינהל בית ספר לנהיגת רכב מנועי, אלא ברשיון מאת רשות הרישוי ובהתאם לתנאים שנקבעו.

מורים לנהיגה

16. לא יעסוק אדם בהוראת נהיגה, אלא ברשיון מאת רשות הרישוי ובהתאם לתנאים שנקבעו.

פרק שלישי: פטור

פטור על פי דין

17. (א) פטורים מאגרות רישום ומאגרות רשיון לפי הפקודה —
- (1) רכב של המדינה;
 - (2) רכב של רשות מקומית, למעט רכב מסוג ששר התחבורה, בהתייעצות עם שר הפנים, יפרט בתקנות;
 - (3) רכב שאינו משמש אלא לצרכי חקלאות, או להובלת תוצרת חקלאית או להובלת דברים הדרושים לעיבוד אדמה;
 - (4) רכב שאינו משמש אלא להובלת חולים;
 - (5) רכב של חברה קדישא שבידה רשיון תקף לפי תקנות העדות הדתיות (ארגון) (חברות קדישא), תשי"ח—1957², ושאינו משמש אלא להובלת מתים;
 - (6) רכב שאינו משמש אלא לצרכי כיבוי או הצלה;
 - (7) רכב של ארגון האומות המאוחדות;
 - (8) רכב של נציגות דיפלומטית או קונסולרית של מדינת-חוץ או של נציג דיפלומטי או קונסולרי של מדינת-חוץ או של פקיד המועסק על ידי נציגות כאמור, שהם אזרחי חוץ ואינם עוסקים בכל עסק או מקצוע אחר, והכל כשאותה מדינה מעניקה פטורים מקבילים.
- (ב) הוראות סעיף זה אינן גורעות מפטור לפי כל דין אחר.

סמכות לפטור

18. שר התחבורה רשאי, בתקנות, לפטור, בנסיבות שנקבעו, בעל רכב או מחזיקו מחובת רישום ומחובת רשיון רכב לפי סעיף 2 או מאגרת רישום או מאגרת רשיון, כולן או מקצתן, ולהורות על החזרת אגרת רשיון ששולמה, כולה או מקצתה.

פטור באישור
ועדת הכספים

19. שר התחבורה רשאי, בתקנות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לפטור, בתנאים שיקבע —

- (1) סוגי אנשים — מאגרת רשיון נהיגה, כולה או מקצתה;
- (2) רכב השייך לסוג אנשים או לרשות פלוגית או המשמש בתפקידים מסוימים — מאגרת רישום ומאגרת רשיון רכב, כולן או מקצתן.

² ק"ת 745, תשי"ח, עמ' 158.

20. (א) רכב של צבא-הגנה לישראל או של משטרת ישראל אינו חייב כרישום או כרשיון רכב לפי פקודה זו, ואולם חייב הוא לשאת סימן זיהוי כפי שהורתה רשות הרישוי.

(ב) חייל או שוטר שבידו רשיון נהיגה תקף מטעם צבא-הגנה לישראל או מטעם משטרת ישראל, אינו חייב כרשיון נהיגה לפי פקודה זו, שעה שהוא נוהג רכב של צבא-הגנה לישראל או של משטרת ישראל, הכל לפי הענין; שוטר שבידו רשיון נהיגה תקף מטעם משטרת ישראל וכן תעודת כוחן תנועה מטעם משטרת ישראל, רואים אותו כאילו היה בעל רשיון נהיגה לפי פקודה זו שעה שהוא כוחן כדין רכב מנועי מכל סוג שהוא.

(ג) סעיף 15 לא יחול על בית ספר לנהיגה של צבא-הגנה לישראל או של משטרת ישראל, וסעיף 16 לא יחול על העוסק בהוראת נהיגה בבית ספר כזה.

21. מי שנוהג רכב מנועי שעה שהוא לומד נהיגה בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות ומלווה מנרה או מדריך, או שעה שהוא נבחן כחינת נהיגה ומלווה כוחן שנתמנה על ידי רשות הרישוי אינו זקוק לרשיון נהיגה.

22. אופניים ותלת-אופן שבעליהם אינם תושבי שטח עיריה או מועצה מקומית, פטורים מרשיון ומרישום.

מתלמד

אופניים ותלת-אופן

פרק רביעי: שפיטה וסדרי דין

23. נאשם אדם בעבירת תעבורה יהיה שופט בית משפט שלום מוסמך לדון בה ולהטיל כל עונש שנקבע לה על אף האמור בכל דין אחר.

שיטוט לשופט שלום

24. באישום בשל עבירת תעבורה לא יחול סעיף 18 לפקודת שיפוט בתי-משפט השלום.³ 1947.

אישום עובר מדינה

25. (א) מי שנתמנה שופט תעבורה לענין פקודה זו מוסמך לדון בעבירות אלה:

סמכותו של שופט תעבורה

(1) עבירות תעבורה;

(2) עבירות לפי הסעיפים 4, 13, 20, 22 לפקודת ביטוח כלי רכב של מנוע (סיכוני צד שלישי), ולפי סעיף 24 לפקודה האמורה במידה שהוא מתייחס לעבירות שפורטו בפסקה זו;

(3) עבירות על חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957,⁴ ועל התקנות והצווים שניתנו על פיו, הנוגעים לתעבורה ולכלי רכב, הכל כמפורט בתוספת השלישית.

(ב) אין הוראות סעיף זה באות לגרוע מסמכות שופטים שאינם שופטי תעבורה לדון בעבירות תעבורה.

(ג) לגבי עבירות תעבורה דין שופט תעבורה כדין שופט בית משפט שלום ויהיו לו כל הסמכויות המסורות לשופט בית משפט שלום.

26. על מינוי שופטי תעבורה וכהונתם יחול חוק השופטים, תשי"ג-1953⁵ (להלן - חוק השופטים), בכפוף להוראות אלה:

מינוי שופטי תעבורה

3 ע"ר 1947, תוס' 1 מס' 1612, עמ' 224.

4 ס"ח 240, תשי"ח, עמ' 24.

5 ס"ח 132, תשי"ג, עמ' 149.

- (1) מי שרשום או שזכאי להיות רשום כפנקס עורכי הדין בישראל, וועדת המינויים שלפי חוק השופטים קבעה כי ידיעותיו בעניני תעבורה מתאימות לצורך שפיטה בעבירות תעבורה – כשיר להתמנות שופט תעבורה;
- (2) שופט תעבורה יתמנה לתקופה מוגבלת שלא תפחת משלוש שנים;
- (3) משכורתו של שופט תעבורה והתשלומים האחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו ייקבעו על ידי החלטת הכנסת, והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים; החלטות לפי פסקה זו יפורסמו ברשומות;
- (4) מספר שופטי התעבורה ייקבע על ידי שר המשפטים, בהתייעצות עם שר התחבורה, בהודעה ברשומות;
- (5) הוראות סעיפים 17 ו-18 לחוק השופטים לא יחולו על שופט תעבורה.

ראיה על פי עד
אחד – מסקנת

27. על אף האמור בפקודת העדות⁶, רשאי בית המשפט להרשיע אדם על עבירה לפי פקודה זו על פי עד אחד, אף אם אין כל עדות מהותית מסייעת.

פרק חמישי: מעצר וברירת קנס

28. כל שוטר רשאי לתפוס, בלי צו מעצר, נהג של רכב העובר לענינו עבירה לפי סעיפים 62 ו-63 אם אינו מגיד את שמו ומענו או אינו מציג את רשיונו, כשנדרש לכך, או אם אין על הרכב סימן הזהיר שנקבע.

29. (א) היה לשוטר יסוד להאמין כי אדם פלוני עבר עבירת קנס, יהיה רשאי למסור לו הזמנה למשפט בנוסח הקבוע, או להזמין למשפט בדרך אחרת שיקבע שר המשפטים בתקנות; לענין סעיף זה, "מסירת הזמנה" – לרבות הזמנה בדרך שקבע שר המשפטים כאמור.

(ב) מי שנמסרה לו הזמנה כאמור, רשאי תוך חמישה עשר יום מיום המסירה, לשלם בבית המשפט הנקוב בהזמנה, או לשלוח אליו בדואר, את הקנס בשיעור שנקבע לעבירה המפורשת בהזמנה.

30. שר התחבורה יקבע בצו –

- (1) את שיעור הקנס לכל עבירת קנס, ולכל עבירת קנס חוזרת או נוספת שנעברה על ידי אותו אדם, ובלבד ששיעור הקנס לא יעלה על עשרים לירות לגבי עבירה ראשונה וחמישים לירות לגבי עבירה חוזרת או נוספת;
- (2) את נוסח ההזמנה לצורך סעיף 29 (א);
- (3) את אופן תשלום הקנס.

31. שילם אדם את הקנס כאמור בסעיף 29 (ב) – רואים אותו כאילו הודה באשמה לפני בית המשפט, הורשע כדין ונשא את ענשו.

32. (א) לא שילם אדם את הקנס כאמור בסעיף 29 (ב) רואים את ההזמנה למשפט שנמסרה לו כאילו היתה הזמנה שהוצאה ונמסרה על פי חלק כ"ו לתקנות הפרוצידורה בבתי משפט השלום, 1940.⁷

⁶ חוקי איי, כרך א', פרק ב"ד, עמ' 650.
⁷ פ"ד 1940, תוס' 2 מט' 978, עמ' 29.